

אור השבת

"והמשפילים יזהירו כזוהר הרקיע"

עלון מס' 75

הדלקת נרות - 18:57

מוצאי שבת - 19:58

* עפ"י זמני ת"א

פרשת אחרי מות-קדושים

"רב יוסף כשהיה שומע קול רגליה של אימו, אמר: אעמוד מפני השכינה שבאה".
~תלמוד 22~

"שנה תנא לפני רב נחמן: ב"מין שאדם מצער את אביו ואימו, אומר הקב"ה - יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם, שאכלמלא דרתי ביניהם - ציערני."

פרשת אחרי מות מתארת את עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים בתקופה שבית המקדש היה קיים. כזכרון לעבודת הקודש, שבטלה לאחר החורבן, קבעו חז"ל לקרוא את הפרק הראשון בפרשה זו בין שחרית למוסף ביום כיפור.

פרשת אחרי מות פותחת בפסוק "וידבר ה' אל משה, אחרי מות שני בני אהרן..." נשאלת השאלה: מדוע נענשו "שני בני אהרן" שמתו מיתת חטופה קודם זמנם? ואחת התשובות היא: "שנכנסו שתויי יין למקדש (לאוהל מועד שבמשכן) וזרי נאמר "וין ושכר אל תשת, אתה ובניך אתך, בבואכם אל אוהל מועד ולא תמותו", וזיה עליהם לדעת שאין זה כבוד לשמש בקודש שהם שתויי יין.

שואל על כך הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחא: זרי נאמר - "עבדו את ה' בשמחה" וכן נאמר "וין ישמח לבב אנוש", מכאן שעבודת ה' צריכה להיות בשמחה וביין אנו מוצאים את השמחה, מדוע בכל זאת מנעה מהם התורה שתיית יין המעוררת את השמחה, כשהם מכינים עצמם לעבודת ה' במשכן ובמקדש? אלא - אומר רבי שמחה בונים - אותה שמחה של מצווה, שיש לכוהנים המקיימים את דבר ה' שלא לשתות יין ושכר, היא שצריכה לשמח את ליבם יותר מכל מיני יינות שבעולם..~ פרפראות לתורה ~

תבלינים - אסור לתת פלפל טחון או כורכום ושאר מיני תבלינים שאינם מבושלים, לתוך תבשיל שבכלי ראשון, אפילו לאחר שהוציאוהו מהפלטה כל עוד שהיד סולדת בו. ולכן ישפוך את התבשיל לתוך קערה, שאז נמצא שהתבשיל בכלי שני, ובקערה יתן את התבלינים.

מצקת - המצקת שלוקחים בה מרק מתוך הכלי ראשון, דינה ככלי שני שאינו מבשל. אולם אם שהתה המצקת בתוך הסיר בשעה שהיה התבשיל מעלה רתיחות, דינה ככלי ראשון, ואסור לערות ממנה על מאכל שאינו מבושל, שהרי עירוי מכלי ראשון מבשל כדי קליפה.

אין בישול אחר בישול

המקור בגמרא - במסכת שבת מסופר על רבי אבא שהיה מבשל תרנגולת קודם שבת, וחזר ומניח אותה במים חמים בכלי ראשון בשבת כדי שתתחמם. ולא חשש לאסור משום בישול, כיוון שכלל גדול בידינו: 'אין בישול אחר בישול'. והיינו שמאכל שהתבשל קודם השבת כל צרכו (לגמרי), אין איסור לחזור ולבשלו בשבת.

לע"נ: חללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות האיבה.

מתוך החוברת

~ספר מהלכה 21~

פינת ההלכה

מלאכת מבשל - דין כלי שני

פלח לימון - מותר לתת פלח לימון לתוך מים חמים שבכלי שני, כי אף על פי שהלימון חמוץ מאוד, עדיין אינו מתבשל בחום של כלי שני.

משקה לתוך כלי שני - מותר לתת כל משקה שהוא לתוך כלי שני, אפילו אם המשקה הוא ודאי מכלי הבישול, שבזה אסרו חכמים, כיוון שאינו נראה כמבשל כלל. ולכן מותר לסחוט לימון לתוך מים חמים בכלי שני, או חלב קר לקפה רותח שבכלי שני.

דבר יבש בכלי שני - כלי שני אינו מבשל, אין הבדל בין אם המאכל הרותח שנמצא בכלי שני הוא לח, לבין אם המאכל הנמצא בכלי שני הוא דבר גוש ויבש, כמו אורז או חתיכות בשר וכדו', שתמיד אנו אומרים, כי כל שעבר המאכל מכלי ראשון לכלי שני אינו מבשל. לכן, מותר לערות מרק צונן על אורז רותח בכלי שני, וכן מותר לתת תבלינים כמו פלפל שחור על ביצה או תפוזא רותח בכלי שני.

איזהו גיבור שבגיבורים? מי שעושה שונאו אוהבו (מ' מהפך
25 אנהא לטאה, ע3 ענהא אנהא).

אמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שיקדש את האישה, עד
שיראנה, שמא יש בה (אמרי הקדושים) דבר מגונה (מכונה)
ותתגנה עליו (תהיה מאוסה), והתורה אמרה "ואהבת לרעך
כמוך". וכיצד יאהבה כך?

שנינו בתוספתא- רבי מאיר היה אומר: כל הנושא אישה
שאינה הגונה לו, עובר משום חמישה לאווין:

"לא תקום ולא תטור", "לא תשנא את אחיך", "ואהבת
לרעך כמוך", "וחי אחיך עימך". ולא עוד, אלא שמבטל פרייה
ורבייה מן העולם.

למי שחי בתקופה הראשונה ורואה את הצבי על ההר, טוב
מאוד. הכל פורח, מתקדם בכיוון הרצוי. אפשר לומר הלל
ולהודות על המדינה.

אבל ברגע שמגיעים לתקופה השנייה של הגאולה, כשיש
הידרדרות, כשהצבי מגיע לוואדי, אומרים: 'רגע, זה לא
בתוכנית. ידענו שיהיה קשה בטיפוס על ההר, אבל לא ידענו
שנרד לוואדי. ידענו שכשנקים את המדינה יהיו קשיים,
מלחמות ועוד. אבל לא ידענו שנידרדר'.

בשלב הזה, כשנמצאים בתוך הצרות הרוחניות, בתוך הוואדי,
לפעמים לא רואים את ההר השני. נראה שאין תקווה. קשה
לראות שהוואדי הוא חלק מתהליך של עלייה למקום גבוה
יותר. קשה יותר להודות ל-ה' ולראות את הטוב.

צריך לזכור, הרעה חזרת לדוד (שדומה לצבי), עם ישראל
חזר לאלוקיו, אבל כך מתנהל תהליך החזרה, תהליך
הגאולה - עליות ומורדות.

גם הירידה לוואדי היא חלק מהעלייה הגדולה לפסגה גבוהה
יותר, שאני אפילו לא מודע אליה. הירידה היא לא רק המשך
התהליך, אלא חלק הכרחי שמכין את הדרך לעלות להר
גבוה יותר.

לא תמיד אנו מבינים למה יש תופעות קשות כל כך, כמו
חורבן גוש קטיף וחילול שבת, אבל אנו יודעים שכך מתנהל
תהליך הגאולה.

ננסה בכל כוחנו לתקן את המצב, לרומם את המציאות.
אבל לא נישבר אם נראה תופעות שנראות כמנוגדות
לתהליך הגאולה.

נמשיך להודות ל-ה', נמשיך להאמין!

בשבועות הבאים ניפגש שוב בביתו של הרב ידידיה. ונמשיך
לעסוק בבירור הקשיים המופיעים בתהליך גאולתנו. ונלמד
כיצד מתמודדים עם קשיים גדולים אלו?

"ה' רועי לא אחסר" ~מדרש' תז"ף~

"ואהבת לרעך כמוך" (וי"ז, י"ז)

ר' שמעון בן אלעזר אומר: בשבועה גדולה נאמר
דבר זה (נ'תנה מ'נוה לו). "ואהבת לרעך כמוך, אני
ה'". אני בראתיו (בראתי את האדם), אם אתה
אוהבו- אני נאמן לשלם לך שכר טוב (כאמור ע' ג'ום
המ'נוה), ואם לאו- אני דיין לפרוע (להעניש אותך ע'
חטא).

אמר להם הקב"ה לישראל: בני! מה אני מבקש
מכם? הא (הי) איני מבקש אלא שתהיו אוהבים זה
את זה ותהיו מכבדים זה את זה...

מתוך ~מדרש' תז"ף~ כינת האמונה

דברים שרואים מכאן לא רואים משם

בשבועות הבאים נברר כיצד עלינו להתמודד עם
כל התהליכים והמשברים המובילים אותנו אל
תכלית חיינו - גאולת ישראל והעולם כולו.

אנו נמצאים בביתו של הרב ידידיה שעונה על שאלות
תלמידיו...

התלמידים מתארים בפני הרב ידידיה את הקשיים
המופיעים בתהליך גאולתנו שנראים לכאורה סותרים
ואף מנוגדים לתהליך של גאולה ואדרבה נראים
כמציאות של גלות וחורבן...

"תראה אבא, צבי! כך צעק לי בני בטיול לגליל", המשיך
הרב ידידיה. "והצבי מדלג ומקפץ בין הסלעים ובין
הנקיקים ופתאום נעלם. 'איפה הצבי' שאל ופניו
דואגות, 'זהו, נעלם?' ופתאום, הצבי מתגלה על ההר
השני גבוה יותר. נישא יותר".

"דומה דודי לצבי" - מה צבי זה נגלה, נכסה ונגלה,
כך גואל ראשון ואחרון.

הצבי מדלג מהר אל תחתיות הוואדי. לאחר מכן, קופץ
לעלייה מחודשת אל ההר האחר. כך גואל ראשון- משה
מתגלה, מתחיל את השליחות ואחר כך מסתתר. המצב
מידרדר.

וכך גואל אחרון- מתחילה הגאולה, קיבוץ גלויות,
הקמת המדינה, ואחר כך העסק מתחיל לדעוך. חורבן
ימית וגוש קטיף ועוד תופעות קשות.

זכות הלימוד בעלון לעילוי נשמח שלומית שפרה בת טובה גימל, יוכבד בת סעדיה.
לרפואת הרב דוד בן סעדיה, אייל בן ורדה, יצחק בן מרים, שולמית בת חממה יונה.

המנגל מורכב משני חלקים:

א. גוף המנגל (כלי הקיבול שהגחלים מונחים בתוכו) – אינו טעון טבילה.

ב. הרשת (שעליה מונח הבשר בזמן הצלייה) – טעונה טבילה בברכה, אם יוצרה במפעל שבבעלות גוי או שנקנתה בחנות של גוי (אפילו אם יוצרה ע"י יהודי).

מנגל חד פעמי – אינו צריך טבילה.

שיפודים העשויים ממתכת, דינם כדין הרשת, כמובא לעיל.

שיפודי עץ – אינם טעונים הכשר, כיוון שהם עשויים מעץ פשוט וכלל לא עברו עיבוד וכלי עץ אינם טעונים טבילה. כל בשר שמשתמשים בו צריך אישור כשרותי.

שו"ת מהפרשה

ר' עזרא מרומ

יש 2 סוגי בשר המצויים בשוק:

בשר בקר – צאן, ובשר חודו – עוף.

בבשר בקר – צאן קיימות רמות כשרות של "חלק" ושל "כשר". בעקרון, ספרדים אוכלים רק בשר "חלק" ואילו אשכנזים אוכלים בשר גם ברמה של "כשר". למרות זאת, גם בין הספרדים יש עדות מסוימות (בעיקר חלק מיצאי צפון אפריקה) האוכלות גם בשר ברמת "כשר", ומאידך, יש מהאשכנזים המקפידים לאכול רק בשר "חלק".

בבשר חודו – עוף אין הבחנה הלכתית בין "חלק" לבין "כשר". למרות זאת, הבד"צים כותבים גם על העוף "חלק", והרבנויות כותבות "כשר למהדרין" על מוצרי העוף השונים. ההבדל בין העוף ה"כשר" לבין זה ה"מהדרין" או ה"חלק" נובע מהבדלים בהלכות השחיטה ובבדיקת הטריפות, ומתבטא, כמובן, במחיר הבשר.

בשר מעובד – סוגי הבשר המעובדים הם: קבב, המבורגר, נקניק, נקניקיות וכדומה.

יש העשויים מבשר בקר או מצאן ויש העשויים מבשר חודו או מבשר עוף. גם כאן צריך כל אחד להקפיד על מוצר ברמת "כשר" או "חלק" לפי מנהגו. יש לשים לב, שמוצרים כמו נקניקיות עוף או חודו מכילות לעיתים שומן בשר בקר, והמקפיד על בשר "חלק" יכול להשתמש בהם רק כאשר כל חלקי הבשר שבמוצר הוכנו מבשר "חלק".

ש: מדוע הכהן הגדול אינו לובש בגדי זהב בכניסתו לקודש הקודשים?

ת: כי הזהב מזכיר את חטא העגל ואין קטגור נעשה סגור!

ש: כמה פעמים החליף הכהן הגדול את בגדיו? (רש"י)

ת: חמש פעמים.

ש: מה פירוש המילה "עזאזל"?

ת: עזאזל מורכב משתי מילים: עז + אל (= חזק, קשה). כלומר הר קשה וחזק.

ש: איזה פרק מפרשת "אחרי-מות" קוראים במנחה של יום הכיפורים?

ת: פרק י"ח העוסק בדיני עריות וטהרת המשפחה.

ש: מדוע נזכרת מיתת בני אהרן בתוך עניני יום הכיפורים??

ת: כדי ללמדנו שמיתת צדיקים מכפרת על ישראל כמו שיום הכיפורים מכפר.

מתנגדים שמנעו מגע של היהודים עימם. בצר ליהודים הם לא מצאו פתרון וניגשו לרב ישועה בסיס בדרישה שימצא להם פתרון לבעייתם.

הרב בסיס שמע על התארגנות הערבים ויצא לשוק. בראותו סוחר עם סכך לצידו שאלו למחירו של הסכך. הערבי חיך בהנאה והשיב כי תמורת 20 פרנקים ימסור את הסכך. הרב בסיס הסכים למחיר וביקש שהערבי יעמיס את הסכך על חמורו ויבוא אחריו. הסוחר עשה כך והחל לצעוד בעקבות הרב.

לאחר מטרים ספורים התגלה לעיני כולם מחזה מופלא – הסוחר הערבי על הסכך שהעמיס ועל חמורו התרוממו באוויר כאילו היו נוצות ונשאר תלוי באוויר בין שמיים לארץ. הסוחרים הערבים והשוק כולו החלו צורחים וצווחים ומביטים בתדהמה על הערבי המיילל שיואיל מישו ויוריד אותו. מיד יצאו מתוך הקהל רצים שליחים זועמים לשייח שיעשה דבר מה להצלת הסוחר.

שמע השייח את הסיפור שסיפרו לו ושאל: **"האם עשיתם דבר מה רע ליהודים?"** הסוחרים סיפרו לשייח על הפקעת המחיר של מוצר החג החשוב ליהודים והוסיפו כי רבם של היהודים התערב במעשה. השייח יצא מביתו וניגש לשוק – הוא ניגש לרב בסיס והתחנן על נפשו של הסוחר הערבי – השייח הבטיח שמחיר הסכך ירד ושהסוחרים לא יפקיעו אותו עוד בעתיד.

וכך היה: כשהודע על הורדת מחיר הסכך נחת הסוחר לקרקע, פנה לרב בסיס ונישק את רגליו וביקש את סליחתו ומחילתו.

המפורסם והידוע מבין כל רבני תוניסיה הוא רבי ישועה בסיס זצ"ל.

רבי ישועה בסיס היה גדול רבני תוניס מלומד גדול ובעל נסים ומופתים, עשרות רבות של ספורים התהלכו סביב אישיותו ותמיד עמד בפרץ כדי להגן על הקהילה היהודית מפני מתנכלים ופורעים ערבים. לאחר פטירתו של רבי דוד חיים יצחק טנוג'י, בשנת תר"ז נתמנה רבי ישועה בסיס לרב הראשי של תוניס.

בתקופות שונות ידעו יהודי תוניסיה שנאה עזה של בני ישמעאל שהיו מתנכלים ליהודים ומחפשים להרע להם ככל שניתן היה.

המוסלמים חמדו את ממונם של היהודים וניסו לסחוט מהם כספים בכל דרך. הערבים ידעו היטב כי כל יהודי שרצה להתהדר במצוות לקראת החגים היהודיים יעשה ככל שיכול כדי לרכוש לעצמו את כל הדרוש לחג. בתקופתו של רבי ישועה בסיס שהתגורר בטוניס הבירה נהנו היהודים מכבוד רב של שכניהם המוסלמים שכיבדו את הרב מאוד בשל ידענותו הגדולה ובשל חוכמתו ששמה יצא למרחוק.

רבי ישועה בסיס ידע להשיב לערבים וידע גם להחזיר להם מנות אפיים כשהקשו את ליבם כלפי היהודים שסבלו מנחת זרועם או ממעלליהם המרושעים.

ערב חג סוכות אחד תיכסו הערבים שברחובות השוק עצה זדונית לפיה יקבעו מחיר גבוה במיוחד של הסכך לסוכה ובמקום מחיר של 3 פרנק אותו גבו בשנה שעברה דרשו 20 פרנקים – סכום אסטרונומי במימדים של אותה תקופה ולמעשה סכום שאינו מאפשר ליהודים הפשוטים להקים סוכה כהלכה, ומונע אפילו מהעשירים לבנות סוכה כזו כדי לא לצרום את עיני שכניהם חסרי האמצעים.

מצוות הקמת סוכה הייתה מסורת קדושה ומכובדה בטוניס. היהודים לא העלו בדעתם כלל לוותר עליה, אולם מצד שני המצוקה שגרמה החלטתם של הסוחרים הערבים הביאה למהומה קשה בשווקים ולמצב רוח רע מאוד, לקראת החג.

גם היהודים שפנו לעצים וליערות כדי לרכוש לעצמם סכך נתקלו בהתנגדות אלימה של המוסלמים שאת הענפים הזמינים כבר כרתו ואת אלו שנותרו הקיפו בכנופיות של

לו"ז שיעורים בכפר ביל"ו ב':

יום ב': שיעור משניות – לימוד סדר מועד, שעה: 20:30. השיעור מתקיים בבית משפחת טאייב.
יום ג': שיעור בספר התניא – מפי הרב מאיר הכהן, שעה: 21:00, השיעור מתקיים בבית הכנסת בכפר ביל"ו ב'.
יום ה': שיעור פרשת שבוע, שניים מקרא ואחד תרגום, שעה: 20:15, השיעור מתקיים בבית הכנסת בכפר ביל"ו ב'.
שבת קודש: שיעור רש"י כ-20 דקות לפני תפילת מנחה.

לו"ז תפילות בשבת:

מנחה ערב שבת: 18:55
שחרית: 9:00
מנחה: 18:30
סעודה שלישית: 19:00
ערבית מוצ"ש: 19:48

לפרטים על זמני שיעורים ותפילות:
ב.ט.ל: 050-3503025

"עין זייתים היא למוזיקים בה – ותומכיה מאוישר"

ואלה יעמדו על הברכה: גל בן דינה טאייב, מוריה בת בת-שבע צבי, גל בן ציון כתבי, רון בן יגאל צבי, יגאל בן סעדיה צבי, בת שבע בת סעדיה שרעבי.